

بازی درمانی

(با محوریت بهبود مهارت‌های سازشی اجتماعی
کودکان دارای معلولیت جسمی-حرکتی)

بهشته قاسمی کهریز سنگی
دکتر سیمین حسینیان

۱۴۰۰

سرشناسه قاسمی کهریز سنگی، بهشته، ۱۳۶۶
 عنوان و نام پدیدآور بازی درمانی (با محوریت بهبود مهارت‌های سازشی اجتماعی کودکان دارای
 معلولیت جسمی- حرکتی) بهشته قاسمی کهریز سنگی، سیمین حسینیان
 مشخصات نشر اصفهان، کاشف علم، ۱۴۰۰
 مشخصات ظاهری : ۱۱۸
 شابک ۸-۲۴-۷۶۹۰۰-۶۲۲-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی فیبا
 یادداشت کتابنامه: ص. ۱۰۹-۱۱۸.
 موضوع بازی درمانی
 Play therapy موضوع
 موضوع کودکان معلول -- توان بخشی
 Children with disabilities -- Rehabilitation موضوع
 موضوع مهارت‌های اجتماعی در کودکان
 Social skills in children موضوع
 موضوع حسینیان، سیمین، ۱۳۳۱
 RJ۵۰۵ رده بندی کنگره
 ۶۱۸/۹۲۸۹۱۶۵۳ رده بندی دیویی
 شماره کتابشناسی ملی ۷۶۴۲۸۷۸

بازی درمانی

بهشته قاسمی کهریز سنگی

دکتر سیمین حسینیان

نشر کاشف علم

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شابک: ۸-۲۴-۷۶۹۰۰-۶۲۲-۹۷۸

مرکز پخش: ۰۹۱۳۷۷۲۳۲۵۸

WWW.KASHEFELM.IR

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۱۹	اهمیت نگارش کتاب
۲۵	آشنایی با مفاهیم
۲۷	فصل اول: مروری بر دنیای معلولین
۳۱	معلولیت
۳۳	مفهوم معلولیت و انواع آن در سازمان جهانی بهداشت (WHO)
۳۴	انواع معلولیت
۳۵	علل معلولیت
۳۷	معلولیت جسمی- حرکتی و خودپنداری
۳۷	مشکلات جسمی- حرکتی و نقایص بدنی
۳۹	تأثیر والدین بر شخصیت افراد معلول جسمی- حرکتی
۴۰	توان بخشی معلولین جسمی- حرکتی
۴۳	فصل دوم: مهارت‌های اجتماعی
۴۵	مهارت‌های اجتماعی
۴۹	تعاریف مهارت‌های اجتماعی
۵۳	مهارت‌های اجتماعی پایه
۵۴	تربیت مهارت‌های اجتماعی
۵۵	کودک و نیازهای اجتماعی

۵۷	مؤلفه‌های رشد اجتماعی
۵۸	مهارت‌های اجتماعی و سازگاری
۵۹	مهارت‌های اجتماعی و هوش هیجانی
۶۱	مدل‌های ارائه شده در تعریف مهارت اجتماعی
۶۲	شاخص‌های مهارت اجتماعی
۷۰	نظریه‌های مرتبط با مهارت‌های اجتماعی
۷۰	نظریه تاثیر اجتماعی (یادگیری اجتماعی)
۷۲	نظریه شناختی حل مساله
۷۲	نظریه هوش چند گانه و هوش هیجانی

۷۷	فصل سوم: بازی
۷۹	مسأله بازی
۷۹	اهمیت بازی
۸۱	تبیین بازی
۸۶	بازی درمانی
۸۶	انواع بازی درمانی
۸۷	تحول نظریه‌های بازی درمانی
۸۷	بازی درمانی روان پویایی
۸۸	بازی درمانی تخلیه ای
۸۸	بازی درمانی رابطه ای
۸۸	بازی درمانی غیر مستقیم
۹۱	بازی درمانی رفتاری - شناختی

۹۵	فصل چهارم: پروتکل بازی درمانی
۹۷	مداخله بازی درمانی شناختی- رفتاری
۹۸	بازی درمانی رفتاری - شناختی

۱۰۹	منابع و مآخذ
-----	---------------------

پیشگفتار

سلامت تعاریف گسترده‌ای دارد که طبق تعریف نوین آن به معنای تندرستی جسمی، روانی، اجتماعی، معنوی، نبود بیماری، اختلال و صدمه یا ضربه است.^۱ زمانی که در نتیجه نقص و ناتوانی محدودیتی در سلامتی رخ دهد که فعالیت شخص در زندگی کم شود، این واقعه مشخصه‌ای شخصی نیست؛ بلکه در ارتباط با محیط زندگی است. در مواقع فرد معلول در جامعه محدودیت مشارکت دارد و معلولیت وی در اثر عوامل محیطی افزایش می‌یابد.

معلولیت مفهومی کلی محسوب می‌شود که با محرومیت‌هایی مرتبط است که فرد در نتیجه نقص (اختلال) و ناتوانی تجربه می‌کند. هرگونه فقدان یا کاهش فرصت برای مشارکت در زندگی اجتماعی در سطحی برابر با دیگران معلولیت نامیده می‌شود. معلولان جسمی و حرکتی به افرادی گفته می‌شود که به هر علت در سیستم حرکتی دچار ضعف یا اختلال یا ناتوانی باشند یا برای تحرک به پاره‌ای وسایل کمکی نیاز داشته باشند.

۲. مسائل مربوط به فعالیت‌های فرد معلول در جامعه (ناتوانی)؛ مسائل مربوط به مشارکت فرد معلول در جامعه (معلولیت). استناد اصلی ما برای تعریف این واژه‌ها در «طبقه بندی بین المللی نقص و ناتوانی و معلولیت (ICIDH)»^۲ بر مبنای دستورالعمل سازمان جهانی بهداشت است که در سال ۱۹۸۰ طرح شده است.^۳

1- Davatgaran, K. [Classification of functioning, disability and health (Persian)]. Tehran: Welfare Organization; 2014.

2- Impairment of Classification and Disability International Handicap (ICIDH)

3- Jebeli K. [Sociology of disability, sociological explanation of discrimination against persons with disabilities (Persian)]. Tehran: Elmi Publications; 2012.

براساس آماری که سازمان جهانی بهداشت اعلام کرده است، در سال ۲۰۱۱ آمار معلولان جهان در مقایسه با دهه نود قرن بیستم از ۱۰ درصد جمعیت جهان به ۱۵ درصد افزایش یافته است که در مجموع آمار معلولان جهان به بیش از یک میلیارد نفر می‌رسد. کروگ و کالینز (۱۹۸۴) معتقدند دیگر افراد جامعه می‌توانند ناتوانی جسمی را به عنوان نوع نمایان‌تر معلولیت به آسانی مشاهده و درباره آن قضاوت کنند. فردی که شخصاً نوعی معلولیت جسمی و حرکتی را تجربه می‌کند، با فقدان دردناک روبه روست که اهمیت جسمانی و عاطفی زیادی دارد.^۱ معلولیت مزبور بر شخص و اعضای خانواده‌اش تأثیر می‌گذارد و از نظر تولید و هزینه‌های اجتماعی خسارت‌های زیادی را به وجود می‌آورد.^۲ از جمله نیازها و مشکلات معلولان جسمی و حرکتی می‌توان به مواردی از این دست اشاره کرد: آموزش، اشتغال، تشکیل خانواده، مشکل در رفت و آمد، خدمات توان‌بخشی، برقراری ارتباط و مشارکت در جامعه.^۳

باید توجه داشت که معلولان جسمی حرکتی برای انجام کارهای روزمره خود به وسایل توان‌بخشی و محیط‌های ویژه نیاز دارند که موفق فیزیکی و امکان حرکت و مشارکت افراد ناتوان را در روند کلی فعالیت‌ها دشوار یا غیرممکن می‌سازد. کمک به معلولان جسمی و حرکتی به منظور رشد و تکامل عواطف و مهارت‌های اجتماعی برای مشارکت موفق اجتماعی و گسترش مهارت‌های لازم برای زندگی مطلوب و ایجاد یا افزایش اعتماد به نفس در برخورد با مشکلات ضروری به نظر می‌رسد. یکی از راه‌های رسیدن به اهداف ذکر شده آموزش مهارت‌های اجتماعی است. مهارت‌های اجتماعی بر رفتارهای فراگرفته مطلوبی اشاره دارد که فرد را قادر می‌سازد تا با دیگران رابطه مطلوبی داشته باشد و از واکنش‌های نامعقول اجتماعی خودداری کند.^۴

1- Kruege DW, Collins LB. Rehabilitation psychology: comprehensive textbook. Maryland: Aspen systems Corporation; 1984.

2- Noori A, Moradi A, Amiri S, Malekpour M, Molavi H. [Self-efficacy group training on quality of life and entrepreneurial behavior of women with disabilities and mobility (Persian)]. Journal of Social Studies of Women. 2008; 7).

3- Sharifiyan Sani M, Sajjadi H, Tolouei F, Kazem A. [Girls and women with physical disabilities: needs and problems (Persian)]. Journal of Rehabilitation. 2008; (2): 41-48.

4- Rashid Lamir, A., Mirzazadeh, Z. S., & Elahi, A. (2015). Examining the use of leisure time by students with physical and mobility impairment, focusing on physical activity. The 4th National Student Conference on Sport Sciences at Shahid Beheshti University. (Persian).